

ಹಿರಿಯರು - ೧೧ :-

ಲಿಂಗಾರಗಳ ಪ್ರಕಾರಗಳು

— ಲಿಂಗಾರ :-

ಕಾವ್ಯ ಕ್ರಂದಂಶವನ್ನು ಹಿಚ್ಚಿಕುವ ಶಬ್ದ ಮಿತ್ರ - ಅರ್ಥ
ವ್ಯತಿತ್ಯವನ್ನು ಹಿಚ್ಚಿಕುವ ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು - ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಾನಗಳನ್ನು ಲಿಂಗಾರ
ಎನ್ನುವರು.

— ಲಿಂಗಾರಗಳ ವಿಧಗಳು :-

- ೧. ಶಬ್ದಾಲಿಂಗಾರ
- ೨. ಅರ್ಥಾಲಿಂಗಾರ

೧. ಶಬ್ದಾಲಿಂಗಾರ :-

ಶಬ್ದ ವ್ಯತಿತ್ಯದಿಂದ ಕಾವ್ಯದ ಕ್ರಂದಂಶವನ್ನು ಹಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು
-ಎಂದು ಶಬ್ದಾಲಿಂಗಾರ.

೨. ಅರ್ಥಾಲಿಂಗಾರ :-

ಅರ್ಥವ್ಯತಿತ್ಯದಿಂದ ಕಾವ್ಯದ ಕ್ರಂದಂಶವನ್ನು ಹಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು
ಎಂದೆಂದು - ಅರ್ಥಾಲಿಂಗಾರ.

೧.

— ಶಬ್ದಾಲಿಂಗಾರದ ವಿಧಗಳು :-

- ೧. ಅನುಕ್ರಮ
- ೨. ಯಮಕ
- ೩. ಚಿತ್ರಕವಿತ್ಯೆ

೧. ಅನುಕ್ರಮ :-

— ಅನುಕ್ರಮದ ವಿಧಗಳು :-

೧. ಅನುಕ್ರಮದ ವಿಧಗಳು :-

- ೧. ಪುಟ್ಟಾನ್ವಿತಾನ
- ೨. ಪುಟ್ಟಾನ್ವಿತಾನ

೧. ಪುಟ್ಟಾನ್ವಿತಾನ :-

ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಾ, ಎರಡಾ, ಮೂರಾ, ಅಕ್ಷರಗಳು
ಮಾತೆ, ಜಾತೆ (ಪ್ರತಿ-ಮತೆ) ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಪುಟ್ಟಾನ್ವಿತಾನೆ ಎನ್ನುವರು.

ಹೊಂ ಪ್ರಕಾಶನ

ಬಂದರೆ - ಅದು ಪುತ್ರನೊಬ್ಬನ ಮೇಲನ ಬೆದ್ರೆ ಕೃಪಾಲಂಕಾರದಲ್ಲಯ
- ಅನುಪ್ರಾನದ ಬಂದು ಬಗೆಯಾದ ಪುತ್ರನೊಬ್ಬನ.

೧. ವೈಶಾಖನೋತ್ಸವ:-

ಎರಡು - ಅಪ್ಪರಗಲು ಜೋಡೆ-ಜೋಡೆಯಾಗಿ ಕೆದ್ದುಬಾಗದಲ್ಲ
ಹಲವು ಕಡೆ ಬಾದರೆ ವೈಶಾಖನೋತ್ಸವೆಂದೂ ಹೆಸರೂ.

ಬಂದಾ: ೧. ಕೆಲವುಗಳ ಮುಖಂಡಿಯರೆ ಜೆ
ಬಾಳಿ ಬಂದಗಡಮೇಲಿನೆನ್ನೆ ನೋಡಂ. ನೋಡಂ!
ಹಲದಂ ಕಾಡಂ ಕಾಡಂ.
ಕೃಷಿ ಕೆನಿವೆಂ ಮೆಪೆನಾ ತೆಗೆದು ಬೇಡಂ ಬೇಡಂ ||

ಅನುವಾದ: ವೇಡನಿಗೆ ಕೊಡೆಲ್ಲ ಬೆಡೆಲಿ ಉರಲು ಹೆಬ್ಬುಲಿ ಬಂದರೆಗೆ - ಅವನು
- ಅಂಜಲಾರನು - ಅಳಸಲಾರನು - ಅದನ್ನೆ ಕೆನ್ನೆಲಿ ಕೆಗಾಡೆ ನೋಡಲಾರನು.
- ಅಲ್ಲದೆ ಹಬದೂರಿ - ಅದನ್ನೆ ಕಾಡಲಾರನು - ಅಂತೆಯಾದೆ ಹೆನಿವೆನ್ನೆ
ಮೆಕೆಲಾ ತೃಪ್ಪಿಹೆಬ್ಬು - ಅವೆನ್ನೆ ಎನಗಾ ಬೇಡಲಾರನು.

ವಿಷಯ: ಈ ಮೇಲನ ಬೆದ್ರೆಬಾಗದಲ್ಲ "ನೋಡಂ-ನೋಡಂ" "ಕಾಡಂ-ಕಾಡಂ"
"ಬೇಡಂ-ಬೇಡಂ" ಎಂಬ ಜತೆಯಾದೆ - ಅಪ್ಪರಗಲು ಮನೇ: ಮನೇ: ಬಂದೂ
ಕೆದ್ದು ಹೆಮೆತ್ತರಮೆಣಗಿದೆ. ಎರಡು - ಅಪ್ಪರಗಲು ಕೆದ್ದೆಲ್ಲ ಜತೆಯಾಗಿ
ಬಂದಿರೆಯೆದೆಯೆಂದೆ ಉದಾ ಕೃಪಾಲಂಕಾರದಲ್ಲಯ ಅನುಪ್ರಾನದ ಬಾದು
ಬಗೆಯಾದೆ "ವೈಶಾಖನೋತ್ಸವೆ"

೨. ಯಮಕ:-

ಮಾಗು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿನ - ಅಪ್ಪರಗಲು ಕೆದ್ದು ಕೆದ್ದು
ಕೆದ್ದುಬಾಗಮೇಲೆ ಬಂದು ಕೆದ್ದೆ - ಅದಿ. ವೆದ್ದೆ. ಅಂತೆ ಈ ಣ್ಣನಗಳೆಲ್ಲ ಉಯಲೆ-
-ವಾಗಿ ಮನೇ: ಮನೇ: ಬಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಯಮಕೆ ಎಂದೂ ಹೆಸರೂ.

ಬಂದಾ: ೧. - ಅಮೆಳೆ ನೆಯೆ ವಿಶ್ವಮೆಗಾಣ.
ವಮೆಳೆ ಸುಕೆಬಾಣ್ಣ ಕೆದ್ದು ಕೆಂಗೆತರೆವೆರಂ. |
ನನುಕೆಯೆಳೆದಗ್ಗೆ ಅಂಯೆಣಂ.
ನನುಕೆ ಸಂಕನಂ ನಾನನು: ಉದಾಂಕನಂ ||

32 ೨.

ಪ್ರವಾದ: ದುಷ್ಟಿನ್ಯ (ಅವ್ಯ-ಜವ್ಯ) ಯಮಳಯ ಯಾಗರಾವೆ ಕೆಪೋದಯ
 ನೆಯಾಶ್ಯದಲ್ಲಾ, ಪಿಶಾಕ್ಯಮ ಗೂಢಲ್ಲಾ, ಯಮಳಯಾಗಿದ್ದರೆ: ಸ್ವೇಚ್ಛಾಕ್ರಮ
 ಮೌಢ್ಯ ಶಕ್ತಿಯ ಕಂಠಿತರಾದ - ಅವರನ್ನು ಯಾದ್ಯ ಭಗವಾಂಯಯ
 ಮಹಾಕರಾತ್ರಯಾಗೂ, ಕ್ರಮಿರ ಕ್ರಂಹನ್ನನಾಗಿ ವಿದಾಂಶಿವವೆನು - ಅದನ್ನಿದಾನೆ.

ಪ್ರೇಶ: ಈ ಮೇಲನ ಪದ್ಯದಲ್ಲ ಮಾರಾ- ಮಾಗರಾಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿ-
 - ಳ್ಳು ಪದವು, ಪದಭಾಗವು, ಪಾನ: ಪಾನ: ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಏದೊ
 ರಬ್ಬಲಂಕಾರದಲ್ಲಯ ಯಮಳ ಅಲಂಕಾರವು " ಅಮಳ್ಯಕ್, " ಅಮಳ್ಯಕ್"
 "ಕ್ರಮಿರ"- "ಕ್ರಮಿರ" ಈ ಪದಭಾಗಗಳು ಪ್ರಿನ: ಪಾನ: ಬಂದಿ ಶಬ್ದ
 ಕ್ರಮಿರವುಂಟಾಗಿದೆ.

ವಾ: ೨. ಕುವಲಯಾಕಥಿ ಪತಿಯಾಶ್ವಿನೆ
 ತವೆ ಲಕ್ಷಣಯಾಕ್ರನಲ್ಲದಿದೋಡೆ ರಾಜಂ!
 ಕುವಲಯಾಕಥಿ ಪತಿಯಾಶ್ವಿನೆ.
 ತವೆ ಲಕ್ಷಣಯಾಕ್ರನಲ್ಲದಿದೋಡೆ ರಾಜಂ !!

ಪ್ರವಾದ: ಕೊಂಕುರ್ಣ ರಾಜಿ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೆ ಹೊಂದಿರುವೆ - ಅರಣ್ಯ ಭಗವಾಂಕಲ್ಕ
 ದಿಡೆಯನಾಗುವನೇ? ಕವ್ಯದ ಒತ್ತರ ಛಾಂದಲ್ಲಾ ಏವ ಹೇಳಿ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.

ಪ್ರೇಶ:- ಮಾರಾ, ಮಾಗರಾಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಲ್ಲ ಪದಮೇ, ಪದಭಾಗಮೇ,
 ಬಂದಿ ಪದ್ಯ - ಅದಿ, ವಾದ್ಯ, ಅಂತ್ಯ. ಕ್ಷಾಂಗಳಲ್ಲ ನಿಯತವಾಗಿ, ಪಾನ: ಪ್ರಿನ: **ಪ್ರಿನವಾದ:**
 ಬಿರುವದಕ್ಕೆ ಯಮಳ ಅಲಂಕಾರವೆಂದೂ ಇವರು.
 ಈ ಮೇಲನ ಕಂದಪದ್ಯದಲ್ಲ ನಿಯತವಾಗಿ ಕುವಲಯಾ, ಅಧಿಕತ,
 ಅಶ್ವಿನೆ, ಲಕ್ಷಣಯಾಕ್ರ, ಅಲ್ಲದಿದೋಡೆ - ಈ ಪದಭಾಗಗಳೂ ಪ್ರಿನವರ್ತನೆಗೊಂಟಿ
 -ವ. ಹಾಗಾಗಿ ಏದೊ ಯಮಳ ಅಲಂಕಾರ. **ಲಕ್ಷಣ:**

ಪ್ರೀತಕವಯ: ಕ್ರೋಧನನ್ನು ಕವನವನ್ನು ಪುಸ್ತಕವೆಂದೂ ಕೂಡ ಬಂದಿರತಕ್ಕವರು
 ಉಪನಿಷದವ ವರರ ಕ್ಷುಧ್ಯಾಕ್ರಕ್ಕೆ ಆಕ್ರಮವವವಾ 'ಯವೆವಯವನಿಷ
 ವದವ್ಯ ಶುಕ್ಲಾಂ ಅಭಾವಯ, ಒದಿಜಾನುಷ್ಯಾ ವಕ್ರ ವದ ಕಾಗ್ಯಾಕ್ರಮ
 ಯಿಜಾಕ್ರಮು ಅನುಂಯ ವಕ್ರನಕ್ರ ನರೂಕ್ಯ, ಕೊಲಕ್ಯ, ವಕ್ರಕ್ರ
 ವ್ಯಕ್ರಕ್ರ ಕಾರ್ಯದ ಮುರು ಬಂದ ಮುಂದ ವಾನಾನದನಕುಂಟ
 ವಕ್ರನಕ್ರ ವರದ್ಯ ಮುಕ್ರ ಇಂ ಉಪನಿಷದಗಯಕ್ರ ಕುಕ್ರದ.

ಪ್ರೀತಕವಯ: ಪದ್ಯವ ಪದ್ಯವ ಪದ್ಯ
 ಕ್ರೋಧನನ್ನು ಕವನವನ್ನು ಪುಸ್ತಕವೆಂದೂ ಕೂಡ ಬಂದಿರತಕ್ಕವರು
 ಉಪನಿಷದವ ವರರ ಕ್ಷುಧ್ಯಾಕ್ರಕ್ಕೆ ಆಕ್ರಮವವವಾ 'ಯವೆವಯವನಿಷ
 ವದವ್ಯ ಶುಕ್ಲಾಂ ಅಭಾವಯ, ಒದಿಜಾನುಷ್ಯಾ ವಕ್ರ ವದ ಕಾಗ್ಯಾಕ್ರಮ
 ಯಿಜಾಕ್ರಮು ಅನುಂಯ ವಕ್ರನಕ್ರ ನರೂಕ್ಯ, ಕೊಲಕ್ಯ, ವಕ್ರಕ್ರ
 ವ್ಯಕ್ರಕ್ರ ಕಾರ್ಯದ ಮುರು ಬಂದ ಮುಂದ ವಾನಾನದನಕುಂಟ
 ವಕ್ರನಕ್ರ ವರದ್ಯ ಮುಕ್ರ ಇಂ ಉಪನಿಷದಗಯಕ್ರ ಕುಕ್ರದ.

೨೦೦೦

೨. ಲಲಂಕಾರಗಳೇ:-

- ೦. ಎಕಮಾಲಂಕಾರ (ಎಕಮ) = ಏಕಾಂಕ, ಕಾದ್ಯಂಕ.
- * ಎಕಮಾವ - ಕುಲಕವನ ಪದ್ಯ
- * ಎಕಮಾಯ - ವೇದಿಕಾಪಲ್ಲವನ ಪದ್ಯ
- * ಎಕಮಾವಾಚಕ - ಉತ್ಪನ್ನ ಉತ್ಪನ್ನಯೋ ಕಂಪನ ಕಲ್ಪನ
- * ಕ್ರಮವರ್ಧಮ (ಪ್ರಾಧಿಕರಣಧರ್ಮ) - ಉ-ಉ - ಏಕಮಾವನ ಪದ್ಯ.

ಗಣ-

೧) ಎಕಮಾಲಂಕಾರ:- ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಉಪವಿಷಯ ಕಾದ್ಯಂಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳುವುದು. ಎಕಮಾಲಂಕಾರ. ಕಾದ್ಯಂಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ಎಂಬಂಕ. ಕಾದ್ಯಂಕ ವಾದ ಕಾದ್ಯಂಕ (ಏಕಾಂಕ) ಕ್ರಮದವೆಲ್ಲದ ಬರಿಯು ಕಾದ್ಯಂಕವೆಂದೂ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿದ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟ ಎಕಮಾಲಂಕಾರವಾಗುವೆಂದೂ. ಉದಾ "ಪ್ರಾಯಸ್ಕರಿಯಾ ಹಾಗೆ" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವು ಕಾದ್ಯಂಕವೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದರ್ಶನವೆಲ್ಲದಿಂದ ಎಕಮಾಲಂಕಾರವಾಗುವೆಂದೂ. ಎಕಮಾಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಾದ್ಯಂಕವಾಗಿ ಎಕಮಾಯ ಎಕಮಾವ, ಎಕಮಾವಾಚಕ, ಮತ್ತು ಕ್ರಮವರ್ಧಮ ಪು ಅಂಕಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಎಕ್ವವಾಗಿರುವೆಂದೂ.

ಎರಡು:

ಬಳಕೆ ಕ್ರಮವೆಂದೂ ಕಾದ್ಯಂಕ
 ದೇಶಿಕೆ ಕಾಲಾಂತರವೆಂದೂ ಲಲಂಕಾರ
 ಲಲಂಕಾರ ಲಲಂಕಾರಗಳೆಂದೂ
 ಕ್ರಮವೆಂದೂ ಕಾದ್ಯಂಕವೆಂದೂ ಲಲಂಕಾರ.

೨.೨

ಲಲಂಕಾರ:

ಕ್ರಮವೆಂದೂ, ಕ್ರಮವೆಂದೂ, ಕಾಲಾಂತರವೆಂದೂ. ಉದಾಹರಣೆ ಕಲ - ಕಲ
 ದೇಶಿಕೆ ಕಾಲಾಂತರವೆಂದೂ ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ
 ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ ಕಾಲಾಂತರವೆಂದೂ ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ.

೩.

ಗಣ

ಲಲಂಕಾರ:

ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ 'ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ' ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ, 'ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ' ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ
 'ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ' ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ
 ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ
 ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ ಲಲಂಕಾರವೆಂದೂ

ಎಷ್ಟಾದ ದೋಷವಿರದಂತೆ ಇನ್ನೂ
ಶಾಶ್ವತ ಕುಲಾವಂ ಕಡಂಗಿ ಶಾಶ್ವತರಗನಂ
ಕುರುತಿತಿಯವಂತೆ ಹಿಡಿದಂ ಎಷ್ಟಮಾಚಕ
ಶಾಶ್ವತನವಿವೇಶಿ ಶ್ರೀತೆಯಂ ದತಕಂಠಂ. ಎಷ್ಟಮಂಶುಂ.

ಎಷ್ಟು:

" ಎಷ್ಟು ತಂದವನು, ನೀರು ಕೊಡಿಯಲೇವೆನು, ಅದ್ವೈತ ಮೊಡವನು ಶಿಷ್ಯ
ಅನುಭವಿಸಲೇವೆನು." ಇದರ ಹಂಕಾರವಾಗಲಿಕ್ಕಿ ಕವಿ ಎರಡು ಹುಲಕೆಗಳ ಮೂಲಕ
ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದು ಮೊಡದ ಬಿಟ್ಟು ದ್ರಕ್ರ ತಾನು ಮೊಡದ ಅಕ್ಷಿಗೆ ಶಿಷ್ಯ
ಬಿಟ್ಟು. ಇಂದೂ ಗುರುಪುತ್ರನು ಶಾಶ್ವತ(ಕಲ್ಪನಾ) ಕುಳವನ್ನು ಹಿಡಿದರೆ ಸ್ವಾಮಿಯು
ಅನಿವಾರ್ಯ. ಹಾಗೂ ಮಗು ಬ್ರಹ್ಮನಿ ಆಯುವೇ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿದರೂ ಕಲ್ಪನಾ
ಬಿಡುವೆಲ್ಲ ಹಾಗೆಯೇ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ರಾವಣ ಶ್ರೀತೆಯನ್ನು ಅಡಿದರೆಗಾದ
ಮೈತ್ರಿ ಕಾಲಕ ರಾವಣನಿಗೆ ಅನಾಶವನ್ನು ಆರದೇ ಬಿಡುವೆಲ್ಲ.

ಎಷ್ಟು: ೪

ಅನಿವಾರ್ಯ

ಬಲ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತದ ಸ್ಥಂ
ಕಲೆ ಹೃದಯಕ್ಕೆನಹ ರೂಪವತ ಜಾನಕಿ ಕ
ಸಂಪೂರ್ಣದಾಚಕೆ. ಕದ್ದದ್ದತ್ರದ.
ಜಲಬಂದಾ ಎನಂತೆ ಚಲತ ಮೊಡದು ಅತ್ತಂ.

'Mind is driver of the body' ಮನಸ್ಸು ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಕಂಠದ ಚಾಲಕ ಇದ್ದಂತೆ
ಅದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ರಾವಣನ ಸ್ಥಿತಿ. ಶ್ರೀತೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ - ಅವಳ
ಕ್ರಾಂದನ ರಾವಣನ ಮೇಲೆ ಬಾಬಾವಾಡಿದ ಕಂಠಾವನ್ನು ಕೈ ಹಿಡಿದು
ಅತ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀತೆಯ ಕ್ರಾಂದನ ರಾವಣನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಳುಕಿಯಲು
ಅದ - ಅಂತಂತೆ ಕೊಳುಕಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಳುಕಿಯಾದ ವ್ಯಕ್ತದ ಕೊಳುಕಿಯು
ಬಂಧನದಂತೆ ರಾವಣನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊಳುಕಿಯಲಿ. ರಾವಣನ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತೆ
ಹೃದಯಗಳ ಶ್ರೀತೆಯ ಕ್ರಾಂದನದಿಂದ - ಅಕರ್ಷಿತವಾದವು ಕ್ರಮಿಸಿದಂತೆ
ಅ ಕ್ರಾಂದನ ರಾವಣನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ರಾವಣನ ಮನಸ್ಸು ಅನ್ನೆ ನಿರಂತರವನ್ನು ಎಷ್ಟು:

ಎಷ್ಟು: ೫

ಎಷ್ಟು:

ಇವಿತ್ತೆಗೆ ಕ್ರಾಂದನವಾಗಿರುವ ಅವರಿಯ ಎಲೆಯ ಮೇಲಿನ
ಅನ್ನಿ ಜಾರಿಯಾದಂತೆ ರಾವಣನ ಇವಿತ್ತೆವಾದ ಮನಸ್ಸಿ. ಕಳೆದುಕೊಂಡು
-ಅನೆ ಅರತೆ ಮಗನವಾಗಿ. ಅದು ಕೊಳುಕಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಲಕ್ಷಣ:

ಈ ಜನ್ಮವೃತ್ತ (ಚಿತ್ರ) ಮುನ್ನೆಂಬ ಎಡಮೂಲಕೂ, 'ಜಲಮುಖ'
 ಎಂಬ ಎಡಮೂಲಕೂ. ಉಂಟೆ ಎಂಬ ಎಡಮೂಲಕೂ ಉಂಟೆ ಜನ್ಮವಾಗಿ
 ಎಳವಾಗಿರುವುದು. ಮುನ್ನೆಂಬವು ಬಯಸುವ 'ಚಂಚಲವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ.
 (ಜನ್ಮಚಿತ್ರ). ತಾವೆಂತು ವಿಲಯ ಮುಖನ ನಿಶು. ಬ್ರಹ್ಮವಿಕೆ. ಜನ್ಮ ಚಿತ್ರದ ಮೂಲ
 ನೆ ಸೇರಿ ಮತ್ಯ ಚಂಚಲವಾದ ಮನಸ್ಸು. ಇವೆ ಮೂಲವಾದ ಕ್ರಮವನ್ನೆತ್ತುವುಗೆ
 ಣ ಕ್ಷಮ್ಯವಾಗಿ ಎಳವಾಗಿರುವುದೆಂದೆ ಈ ಜುಯಕೆ ಎಡಮೂಲಕೂ.

ಗುಣ

ಎದಾ: ೪

ಉತ್ತಮ
 ಅಖಿಲವು ಮೋಕ್ಷಯ ಸ್ಥಿತಿಯು
 ಉತ್ತಮ ಚಕ್ರವನ್ನು ಖಚರಬ್ರಹ್ಮವೆಲೆಯು ಚಿತ್ರಂ

ವಿದ್ಯೆ

ಉತ್ತಮ ಮೋಕ್ಷಯೋಗವು ಉಂಟು

ಪ್ರಕಾಶ

ಉತ್ತಮ

ಉತ್ತಮ

ಉತ್ತಮ

ಯಾವಾಗ ರಾವಣ ಸ್ಥಿತಿಯು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿ ಮೂಲಕೂ ಮೂಲಕೂ
 ಆನಂದವು ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕೂ ವಿಚಾರವು ಚಿತ್ರವು ಜನ್ಮದವು. ಜನ್ಮ
 ಬಾದೆ (ಚಿತ್ರ) ಕ್ರಮವಾದ ನಿಶು ಚಂಚಲವಾದ ಮನಸ್ಸು ಬಾಳುವಂತೆ
 ನೂದಲೆ ಮುಖವು ಕಂಡು. ಉತ್ತಮವು ವಿಚಾರವು ಮೂಲಕೂ ತಾವೆ ಉತ್ತಮ
 ಶಾಂತವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸ್ಥಿತಿಯು ಸ್ಥಾಪನು. ಚಂಚಲ ರೋಗವು ಕಂಡುಹಿಡಿದು.
 ಅಂದರೆ ರಾವಣನ ಕ್ರಿಯೆ ಮನಸ್ಸು ಹೂಯುವುಕೆ ಬಳಕಾಗಿ ಚಂಚಲವಾಗುತ್ತದೆ.
 ಮನಸ್ಸು ಕಂಡು ಮೂಲಕೂ.

ಉತ್ತಮ

ಉತ್ತಮ

ಉತ್ತಮ

ಉತ್ತಮ

ಉತ್ತಮ

ಉತ್ತಮ

ಉತ್ತಮ

ಉತ್ತಮ

ಎದಾ: ೫

ಎದೆಯು ದೊಡ್ಡದಾಗಿವೆ
 ಆಂಶುಗಳ ಗಂಭೀರ ಕ್ರಿಯೆಗಳಾದುದು ವಾ
 ಬಂದಿ. ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುವೆ. ಉ
 ಕಂಡು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದೆ ಮನಹರಿಗೆ ಮೂಲ

ಎಡಮೂಲಕು -> ಉತ್ತಮವು.
 ಎಡಮೂಲಕು -> ಉತ್ತಮವು.
 ಎಡಮೂಲಕು -> ಮೂಲ
 ಕ್ರಮವನ್ನೆತ್ತುವು -> ಗಣನವನ್ನೆತ್ತು, ಕೆಳಗೆ ಕ್ರಿಯೆಮುಖವು.

೧. ರೋಹಿತಲಂಕಾರ:-

"ಎಜಮಾನ, ಎಜಮಾನಿ" ವಸ್ತುಗಳನ್ನು 'ಬಾದಲಿಂತ್ ಮತ್ಯುಂದೆ
ಛಿದ' ಎಂದು - ಅವುಗಳ ಜಾಲಕೆ ಶಾಖಾವೆಂತ್ ವರ್ಗಣೆಡೆ 'ಬಾದು ಮತ್ಯುಂದೆಂಯ'
ಎಂದು ವರ್ಗಣೆವರೆ ಕೂಡಕೆ - ಅಲಂಕಾರವಾಗುತ್ತೆ."

"ಎಜಮಾನಿ" ಮತ್ಯು ಎಜಮಾನಿಗಳೆಲ್ಲ
ಬೇಡವಲ್ಲದಂತೆ ಕಲ್ಪಿಸಿ ವರ್ಗಣೆವುದೇ ರೋಹಿತಲಂಕಾರ."

ಏದಾ:

- ೧) ಪುರದ ಕುರ್ಗಾಂ ಪುರುಷರಾಗಿಂದೆ ಜೋಗುಲದೆ.
- ೨) ಚಂದ್ರಮುಖ. (ಪ್ರಾಣಶಬ್ದ)
- ೩) ಕಮಲಮುಖ.
- ೪) ಟಿಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟ ಮೂವ ಕಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟ ದೇವರೇ. (ಭಕ್ತಂಗೆ)

ಏದಾ: ೧

- ಅರಸುಗಲಗಾಡಂ ಮೆಯುಲೆ
ದೇ ರಾಜನುಲಕ್ಷ್ಮಣಾತ್ ಸ್ವಪ್ನಂ ಕೃಕೋಂ
ಅರುಳುಂ ಜಗಲುಂ ಜಾಡ್ರದೆ
ಮೊಸವೆಟ್ಟೆಟ್ಟಿ ಉವರಲ್ಲಮೆಂತುಂ ಭಗಾಣರ್.

ಪ್ರಾಣಾಂ:

- ಅರಸನಾದ ತ್ರಪ್ಪಣ ಪ್ರಾಣನಿಜ್ಜಿ ರಾಜಕೂಲಿ ಎಂಬ ಹೊಟ್ಟೆ ಸ್ವಪ್ನಂಯ್ತೆ
ಕೈಗಾಂಡೆ ರಾತ್ರ, ಹಗಲಿ. ಪ್ರಾಣವೆವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರತು ಪ್ರಾಣಕರ ತಪ್ಪಿರವೆವೆವೆ
ದೇಗೆ - ಅರಸರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಲಕ್ಷಣ:

ಈ ಮುಖವೆ ಕದದತ್ತ 'ರಾಜಕೂಲಿವೆಂಬ ಸ್ವಪ್ನಿಕಾತ್ ಸ್ವಪ್ನಂ' ಎಂಬುದಾಗಿ
ರಾಜಕೂಲಿವೆಂಬ ಸ್ವಪ್ನಿಕಾತ್ ಸ್ವಪ್ನಂಯ್ತೆ ಕಲ್ಪಿಸಿ ವರ್ಗಣೆಲಾಗಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಏವು
ರೋಹಿತ - ಅಲಂಕಾರ - ಅಕ್ಷಿಪ - ಅಲ್ಲದೆ ಏಲ್ಲ ಬಾಣಿಯವೆ ಎಜಮಾನ, ಎಜಮಾನಿಗಳೆ
ಬಾದು ಮತ್ಯುಂದೆಂಯಿ ಎಂದು ಬಿಗ್ಗಣೆಲಾಗಿವೆ.

೨) ವೇವ್ವೆಯ ಲೆಂಕಾರ:-

"ಉಜಮಾನ ಉಜಮಾನಿ ಭಾವನಕೊಡುಂ ಬಂದಕೊ
ರೂಪು ಎದ್ದೆಲ್ಲ ವೇವ್ವೆಯ ಲೆಂಕಾರ ಎನಿಸಿ
ಕುಕ್ಕುಕ್ಕುಮು."

ಎ. ವೀರಾ
ಕವೀಶ್ವರ ಮಾರ್